

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN: 2545-3998
DOI: 10.46763/palim

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ,
КНИЖЕВНИ И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC,
LITERARY AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 7, NO 14, STIP, 2022

ГОД. VII, БР. 14
ШТИП, 2022

VOL. VII, NO 14
STIP, 2022

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

Год. 7, Бр. 14
Штип, 2022

Vol. 7, No 14
Stip, 2022

PALMK, VOL 7, NO 14, STIP, 2022

DOI: <https://doi.org/10.46763/PALIM22714>

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Астрид Симоне Хлубик, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија
Алина Андреа Драгоеску, Универзитет „Крал Михаил I“, Романија
Сунчана Туксар, Универзитет во Пула, Хрватска
Саша Војковиќ, Универзитет во Загреб, Хрватска
Шандор Чегледа, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Озтурк Емироглу, Универзитет во Варшава, Полска
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија
Шахинда Езат, Универзитет во Каиро, Египет

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, USA

Tole Belcev, Goce Delchev University, Macedonia

Nina Daskalovska, Goce Delchev University, Macedonia

Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation

Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation

Astrid Simone Hlubik, King Michael I University, Romania

Alina Andreea Dragoescu Urlica, King Michael I University, Romania

Sunčana Tuksar, University of Pula, Croatia

Saša Vojković, University of Zagreb, Croatia

Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary

Éva Bús, University of Pannonia, Hungary

Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey

Öztürk Emiroğlu, University of Warsaw, Poland

Elena Daradanova, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Republic of Bulgaria

Ina Hristova, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Republic of Bulgaria

Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India

Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India

Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia

Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia

Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom

Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom

Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia

Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia

Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic

Jean-Marc Vercruyse, Artois University, French Republic

Regula Busin, Switzerland

Natale Fioretto, University of Perugia, Italy

Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

Chahinda Ezzat, Cairo University, Egypt

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Луси Караниколова-Чочоровска

Толе Белчев

Нина Даскаловска

Билјана Ивановска

Светлана Јакимовска

Марија Леонтиќ

Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Ранко Младеноски (македонски јазик)

Весна Продановска (англиски јазик)

Толе Белчев (руски јазик)

Билјана Ивановска (германски јазик)

Марија Леонтиќ (турски јазик)

Светлана Јакимовска (француски јазик)

Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А

п. фах 201

МК-2000 Штип

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Lusi Karanikolova-Chochorovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Ranko Mladenoski (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST

EDITORIAL COUNCIL

Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

11 ПРЕДГОВОР

Луси Караниколова-Чочоровска, деканка на Филолошки факултет

FOREWORD

Lusi Karanikolova-Chochorovska, Dean of the Faculty of Philology

ЈАЗИК / LANGUAGE

15 **Alessandra Rea**

LA LINGUA COME STRUMENTO IDENTITARIO: L'INFLUENZA DELLE
SCELTE LINGUISTICHE SULLA TRASMISSIONE DEGLI STEREOTIPI DI
GENERE

Alessandra Rea

LANGUAGE AS AN IDENTITY TOOL: THE INFLUENCE OF LINGUISTIC
CHOICES ON THE TRANSMISSION OF GENDER STEREOTYPES

27 **Maria Fornari**

GUELFO CIVININI E LA LINGUA GIORNALISTICA ITALIANA: L'ESEMPIO
DI UN REPORTAGE DA BELGRADO DEL 1914

Maria Fornari

GUELFO CIVININI AND THE ITALIAN LANGUAGE OF NEWSPAPERS:
AN EXAMPLE OF A REPORTAGE FROM BELGRADE IN 1914

37 **Edita Fialová**

PRÄPOSITIONALE KOLLOKATIONEN DEUTSCH-TSCHECHISCH. EINE
VERGLEICHENDE KORPUSBASIERTE ANALYSE MIT FOKUS AUF
PRÄPOSITION-NOMEN-VERBINDUNGEN

Edita Fialová

PREPOSITIONAL COLLOCATIONS GERMAN-CZECH. A COMPARATIVE
CORPUS-BASED ANALYSIS WITH FOCUS ON PREPOSITION-NOUN
COLLOCATIONS

47 **Билјана Ивановска, Гзим Џафери**

СИНТАКСИЧКИТЕ ФУНКЦИИ НА ПРИДАВКИТЕ ВО ГЕРМАНСКИОТ
ЈАЗИК ВРЗ ПРИМЕРИ ОД ДНЕВНИОТ ПЕЧАТ

Biljana Ivanovska, Gëzim Xhaferri

THE SYNTACTIC FUNCTION OF ADJECTIVES IN GERMAN LANGUAGE
ON THE EXAMPLES OF DAILY PRESS

57 **Марија Леонтиќ**

СИНТАГМИ СО ГЛАГОЛСКА ИМЕНКА ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И
НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

WORD GROUPS WITH AN INFINITIVE IN TURKISH LANGUAGE AND
THEIR EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE

- 65** **Надица Негриевска**
АНАЛИЗА НА ВРЕМЕНСКАТА ФУНКЦИЈА КАЈ ПРОСТИТЕ ПРЕДЛОЗИ
ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО
МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
Nadica Negrievska
ANALYSIS OF THE TIME FUNCTION IN THE SIMPLE PREPOSITIONS IN
THE ITALIAN LANGUAGE AND THEIR EQUIVALENTS IN MACEDONIAN
LANGUAGE

- 77** **Rabie Ruşid**
KUZEY MAKEDONYA'DA TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK
ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR
Rabia Ruşid
PROBLEMS FACED IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE
IN NORTH MACEDONIA

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

- 87** **Milena Z. Škobo, Jovana M. Đukić**
MANIFESTATIONS OF 'NEW AGE' RELIGIONS IN GATED COMMUNITIES
OF J. G. BALLARD'S *COCAINE NIGHTS* AND *KINGDOM COME* – AN
ECOCRITICAL APPROACH
- 101** **Rossella Montibeler**
I SEGNALI NASCOSTI NEGLI INCIPIT DI “IL FU MATTIA PASCAL”, “LA
COSCIENZA DI ZENO” E “IL LUPO DELLA STEPPA”
Rossella Montibeler
THE HIDDEN CLUES IN THE INTRODUCTIONS OF “THE LATE MATTIA
PASCAL”, “ZENO’S CONSCIENCE” AND “STEPPENWOLF”
- 111** **Şerife Seher Erol Çalışkan**
ZONGULDAK EREĞLİ BÖLGESİNDE LAKAP VERME GELENEĞİ
Şerife Seher Erol Çalışkan
THE TRADITION OF NICKNAMING IN EREĞLİ COUNTRY OF
ZONGULDAK
- 125** **Özlem Altın**
ABDULLAH TUKAY’IN PATOLOJİK – MARAZİ AŞKLARI ÜZERİNE
BİRKAÇ SÖZ
Ozlem Altın
A FEW WORDS ON ABDULLAH TUKAY’S PATHOLOGICAL-MORBID
LOVES
- 129** **Zarko Milenic**
REMAINS FROM THE ALIENS IN THE NOVEL *ROADSIDE PICNIC* BY A.
AND B. STRUGATSKY

- 137 Трајче Стојанов**
ДОСТОЕВСКИ ФИЛОСОФ?
Trajche Stojanov
DOSTOEVSKY – A PHILOSOPHER?
- 149 Татјана Вукелич**
ВЛИЈАНИЕ ИВАНА СЕРГЕЕВИЧА ТУРГЕНЕВА НА ПРОЗУ ИОСИПА КОЗАРЦА
Tatjana Vukelić
THE INFLUENCE OF IVAN SERGEYEVICH TURGENEV ON THE NARRATIVE OF JOSIP KOZARAC
- 161 Рефиде Шаини**
ДЕЛАТА ОД ТУРСКИ ПОЕТИ ОБЈАВЕНИ ВО МАКЕДОНСКОТО ДЕТСКО СПИСАНИЕ НА ТУРСКИ ЈАЗИК „БАХЧЕ“
Refide Shaini
THE WORKS OF TURKISH POETS PUBLISHED IN MACEDONIA TURKISH CHILDREN’S MAGAZINE BAHCE
- 171 Сунчица Трифуновска Јаниќ**
ПРЕВОДИТЕ НА БИБЛИСКИТЕ ТЕКСТОВИ НА МАКЕДОНСКИ НАРОДЕН ГОВОР ВО XIX ВЕК
Sunchica Trifunovska Janikj
TRANSLATIONS OF THE BIBLE TEXTS OF MACEDONIAN FOLK SPEECH IN THE XIX CENTURY

КУЛТУРА / CULTURE

- 181 Петар Намичев, Екатерина Намичева-Тодоровска**
БРЕНДИРАЊЕ НА ГРАДОВИТЕ – УЛОГАТА НА СКОПЈЕ ПАЛАТИ ВО КУЛТУРНОТО БРЕНДИРАЊЕ НА ГРАДОТ ОД ПОЧЕТОКОТ НА XX ВЕК
Petar Namichev, Ekaterina Namicheva-Todorovska
THE BRANDING OF CITIES – THE ROLE OF SKOPJE PALACES IN THE CULTURAL BRANDING OF THE CITY FROM THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY
- 191 Ана Јовковска**
ПОТРЕБАТА ОД ФЕМИНИСТИЧКА ПЕРСПЕКТИВА КОН РОДОВАТА АСИМЕТРИЈА ВО ДОМИНАНТНАТА КУЛТУРНА МАТРИЦА И МАШКИОТ КАНОН ВО УМЕТНОСТА
Ana Jovkovska
THE NEED OF A FEMINIST PERSPECTIVE ON GENDER ASYMMETRY IN THE DOMINANT CULTURAL PATTERN AND THE MEN’S CANON IN ART

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 203 Виолета Јанушева, Наташа Зулумовска**
УПОТРЕБАТА НА ФРАЗЕОЛОШКИТЕ ИЗРАЗИ ВО НАСТАВАТА
Violeta Janusheva, Natasha Zulumovska
THE USAGE OF THE PHRASEOLOGICAL EXPRESSIONS IN TEACHING
- 213 Andi Xhaferi**
PHARMACY STUDENTS' ATTITUDES AND EXPERIENCES IN ONLINE
LEARNING DURING GLOBAL PANDEMIC
- 223 Irena Kitanova, Ana Koceva**
DYSLEXIA & LANGUAGE TEACHING
- 231 Jovana Karanikikj Josimovska, Vesna Koceva**
IL TESTO LETTERARIO E LA LETTERATURA NEI MANUALI PER
L'APPRENDIMENTO DELL'ITALIANO LS: ESPERIENZA NEL CONTESTO
UNIVERSITARIO MACEDONE
Jovana Karanikikj Josimovska, Vesna Koceva
THE LITERARY TEXTS IN THE TEXTBOOKS FOR LEARNING ITALIAN
AS FOREIGN LANGUAGE: EXPERIENCE IN THE MACEDONIAN
UNIVERSITY CONTEXT
- 243 Ümit Süleymani**
MAKEDONYA TÜRK YAZARLARININ 8. ve 9. SINIF TÜRKÇE DERS
KİTAPLARINDA BULUNAN HİKÂYELERİNİN KARAKTER EĞİTİMİ
BAKIMINDAN ANALİZİ
Umit Suleyman
THE ANALYSIS OF CHARACTER EDUCATION IN THE STORIES OF
TURKISH AUTHORS IN 8TH AND 9TH CLASS TURKISH COURSE BOOKS
IN MACEDONIA

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

- 257 Иван Антоновски**
ПИОНЕРСКИ И РЕВОЛУЦИОНЕРЕН ЧЕКОР ВО МАКЕДОНСКОТО
УЧЕБНИКАРСТВО
Ivan Antonovski
A PIONEER AND REVOLUTIONARY STEP IN MACEDONIAN TEXTBOOK
WRITING

ДОДАТОК / APPENDIX

- 268** ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО
СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“
- 270** CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

СИНТАГМИ СО ГЛАГОЛСКА ИМЕНКА ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Марија Леонтик

Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
marija.leontik@ugd.edu.mk

Апстракт: Синтагмата со глаголска именка (*isim-fiil grubu*) се образува од именски збор и од глаголска именка (инфинитив). Пр. *mektup yazmak* / пишување писмо. Во овој труд ќе се обработуваат синтагмите со глаголска именка во турскиот јазик и нивното предавање во македонскиот јазик.

Клучни зборови: *синтагма, глаголска именка, турски јазик, македонски јазик.*

1. Вовед

Во турскиот јазик разни видови зборови според определени синтаксички правила се редат во синтагми кои учествуваат во образувањето на реченицата. Во турската синтакса синтагмите може да се образуваат со именски и со глаголски видови зборови, а нивниот назив се образува според главниот член. Според ова, во турскиот јазик постојат следните синтагми: синтагма со извик (*ünlem grubu*, *hitap grubu*), синтагма со титула (*unvan grubu*), синтагма со сложено лично име (*birleşik isim grubu*), синтагма со придавка (*sıfat tamlaması*), синтагма со број (*sayı grubu*), синтагма со хендијада (*tekrar grubu*), синтагма со присвоен суфикс (*iyelik grubu*), синтагма со именка (*isim tamlaması*), синтагма со постпозиција (*edat grubu*), синтагма со сврзник (*bağlama grubu*), скратени синтагми (*kısaltma grupları*), синтагма со сложен глагол (*birleşik fiil grubu*), синтагма со глаголска именка (*isim-fiil grubu*), синтагма со глаголска придавка (*sıfat-fiil grubu*) и синтагма со глаголски прилог (*zarf-fiil grubu*).

Во македонскиот јазик се употребуваат термините (именска) синтагма, фраза и група, но ние во овој труд ќе го употребуваме терминот синтагма.

Во овој труд ќе се опише синтагмата со глаголска именка (*isim-fiil grubu*) во турскиот јазик и ќе се приложи нејзиното предавање во македонскиот јазик. Во турскиот јазик освен терминот *isim-fiil grubu* (синтагма со глаголска именка) се употребуваат и термините *ad-eylem grubu*, *mastar grubu* и *infinitif grubu* (инфинитивна група).

2. Синтагма со глаголска именка во турскиот јазик (İsim-fiil Grubu, Mastar Grubu)

Синтагмата со глаголска именка (инфинитив) во турскиот јазик се образува од еден именски збор и една глаголска именка. Во оваа синтагма глаголската именка (инфинитив) е главен член и следи по именскиот збор кој може да се состои од еден збор или од повеќе зборови. (Karahana, 2019, стр. 55; Yelten, Açıkgöz, 2008, стр. 61-62; Özkan, Sevinçli, 2012, стр. 83).

Синтагма со глаголска именка (İsim-fiil Grubu)

именски збор + глаголска именка = синтагма со глаголска именка

isim unsuru + isim-fiil = isim-fiil grubu

gazete okumak, gazete okuma, gazete okuyuş / читање весник

Во оваа синтагма, глаголската именка се образува со една од следните наставки кои имаат повеќе варијанти според вокалната хармонија: -mAk (-mak, -mek), -mA (-ma, -me), -Iş (-iş, -iş, -uş, -üş). Пр. müzik dinlemek / слушање музика, resim çizme / цртање цртеж, eve gidiş / одење дома.

Именскиот збор во синтагмата со глаголска именка може да се наоѓа во различни падежи (номинатив, акузатив, датив, локатив, аблатив). Пр. masal anlatmak/раскажување приказна (именскиот збор masal/приказна е во номинатив); kütüphaneyi bulmak/пронаоѓање на библиотеката (именскиот збор kütüphaneyi/библиотеката е во акузатив); edebiyata kaçış/бег во книжевноста (именскиот збор edebiyata/во книжевноста е во датив); evde kalma/ останување дома (именскиот збор evde/дома е во локатив); okuldan ayrılış/одделување од училиште (именскиот збор okuldan/од училиште е во аблатив).

Во синтагмата со глаголска именка може да има повеќе од еден именски збор. Пр. roman, öykü, şiir, oyun okumak: читање роман, расказ, поезија, драма (во оваа синтагма со глаголска именка има четири именски зборови: roman/роман, öykü/расказ, şiir/поезија, oyun/драма); dağa, denize, göle gitme: одење на планина, море, езеро (во оваа синтагма има три именски зборови: dağa/планина, denize/море, göle/езеро); köyde, doğada geziş: шетање во село, природа (во оваа синтагма има два именски збора: köyde/село, doğada/природа).

Во синтагмата со глаголска именка, именскиот член може да биде друга синтагма. Пр. Ece'ye resimli kitap ve boyama kitabı bulmak kolaydır. / Пронаоѓањето сликовница и боенка за Еце е лесно (во синтагмата со глаголска именка resimli kitap ve boyama kitabı bulmak/пронаоѓањето сликовница и боенка, именскиот елемент resimli kitap ve boyama kitabı/сликовница и боенка, во турскиот јазик претставува синтагма со сврзник/bağlama grubu).

Конститутивниот член во оваа синтагма кој е глаголска именка, во народниот говор и во поезијата може да не се наоѓа на крајот на синтагмата со глаголска именка. Пр. *Tutmak doğru yeni yola çeken eli / Aramak iyiyi gerçeği güzeli.* (Behçet Kemal Çağlar) // Држење рака што повлекува на

вистински, нов пат / Барање на добриот, вистинскиот, убавиот. (Бехчет Кемал Чаглар). Во гореизложените стихови, во двете синтагми глаголските именки *tutmak*/држење и *aramak*/барање се јавуваат на почетокот, а не на крајот на синтагмите со глаголска именка.

Во синтагмите образувани со една заедничка глаголска именка кои последователно се редат, глаголската именка не се повторува туку се наоѓа во последната синтагма. Пр. *İhtiyarlara umut (vermek), gençlere eğlence (vermek), çocuklara sevgi vermek...* / Давање надеж на старите, (давање) забава на младите, (давање) љубов на децата... (во оваа реченица глаголската именка *vermek*/давање е заедничка за трите синтагми кои се редат една по друга).

Синтагмата со глаголска именка во рамките на другите синтагми може да има разновидни функции. Оваа синтагма кај синтагмата со постпозиција (*edat grubu*) и кај синтагмата со сврзник (*bağlama grubu*) има функција на именски член. Пр. *haber dinlemek bile!* дури слушање вести (во оваа синтагма со постпозиција, именскиот член *haber dinlemek!* слушање вести е синтагма со глаголска именка); *film seyretme ve müzik dinleme!* гледање филм и слушање музика (во оваа синтагма со сврзник, именските членови *film seyretme*/гледање филм и *müzik dinleme*/слушање музика се синтагми со глаголска именка). И кај именските групи синтагмата со глаголска именка има функција на именски член. Пр. *yıldızların yumuşak parlaması*/мекото сјаење на ѕвездите (во оваа определена именска група определениот/детерминиран именски член *yumuşak parlaması*/мекото сјаење е синтагма со глаголска именка); *bugünkü yarışma atı*/коњ за денешното натпреварување (во оваа неопределена именска група именскиот член кој е определувач/детерминатор *bugünkü yarışma*/денешно натпреварување е синтагма со глаголска именка).

Синтагмата со глаголска именка, добивајќи разни формообразувачки наставки во рамките на реченицата, може да има функција на подмет (*özne*), предмет (*nesne*), прилошка определба (адвербијална определба, *tamlayıcı*) и прирок (*yüklem*). Пр. *Müzik dinlemek insanı dinlendirir.* / Слушањето музика го одмора човекот. (во оваа реченица синтагмата со глаголска именка *müzik dinlemek*/слушањето музика има функција на подмет/*özne*); *Öğrenciler, soru sormak istiyorlar.* / Учениците сакаат поставување прашања. (во оваа реченица синтагмата со глаголска именка *soru sormak*/поставување прашања има функција на предмет/*nesne*); *Yeni çevreyi sevmeye zaman gerek.* / За засакување нова средина треба време. (во оваа реченица синтагмата со глаголска именка *yeni çevreyi sevmeye*/за засакување нова средина има функција на прилошка определба за место/*yer-yön bildiren tamlayıcı*); *Hüner iyi fikirleri yazmaktır.* / Умешност е пишување добри идеи. (во оваа реченица синтагмата со глаголска именка *iyi fikirleri yazmak*/пишување добри идеи добивајќи го помошниот глагол сум/ek fiil, i-fili во реченицата има функција на прирок, предикат/*yüklem*).

Кај синтагмата со глаголска именка акцентот паѓа на зборот пред глаголската именка. Пр. *salona geçmek, salona geçme, salona geçiş!* минување во салон.

3. Предавање на синтагмата со глаголска именка од турски на македонски јазик

Бидејќи еквивалент на турските глаголски именки се македонските глаголски именки, синтагмата со глаголска именка образувана со -mAk, -mA и -İş од турскиот во македонскиот јазик се предава со именска група која ја содржи глаголската именка образувана со -ње во македонскиот јазик. Именскиот збор во синтагмата со глаголска именка во турскиот јазик може да се наоѓа во различни падежи (номинатив, акузатив, датив, локатив, аблатив).

Синтагма со глаголска именка образувана со -mAk -mAk Ekini Alan İsim-fil Grubu	
Глаголска именка образувана со -mAk со именски збор во номинатив (Yalın durumda olan isim unsuru ve -mAk ekini alan isim-fil)	Глаголска именка образувана со -mAk со именски збор во акузатив (Belirtme durumunda olan isim unsuru ve -mAk ekini alan isim-fil)
öykü / oku-mak читање расказ	öğrenciyi / dinle-mek слушање на ученикот
şarkı / söyle-mek пеење песна	arabayı / sür-mek возење на автомобилот
Глаголска именка образувана со -mAk со именски збор во датив (Yönelme durumunda olan isim unsuru ve -mAk ekini alan isim-fil)	Глаголска именка образувана со -mAk со именски збор во локатив (Bulunma durumunda olan isim unsuru ve -mAk ekini alan isim-fil)
sirke / git-mek одење во циркус	masada / yaz-mak пишување на маса
arkadaşa git-mek одење кај другарот	parkta / gez-mek шетање во парк
Глаголска именка образувана со -mAk со именски збор во аблатив (Ayrılmaya durumunda olan isim unsuru ve -mAk ekini alan isim-fil)	
yolculuktan / dön-mek враќање од патување	
evden çık-mak излегување од дома	

Синтагма со глаголска именка образувана со -mA -mA Ekini Alan İsim-fiil Grubu	
Глаголска именка образувана со -mA со именски збор во номинатив (Yalın durumunda olan isim unsuru ve -mA ekini alan isim-fiil)	Глаголска именка образувана со -mA со именски збор во акузатив (Belirtme durumunda olan isim unsuru ve -mA ekini alan isim-fiil)
soru / sor-ma прашување прашање	çayı / iç-me пиењето чај, пиеење на чајот
masal / dinle-me слушање приказна	elmayı / ye-me јадењето јаголко, јадење на јаголкото
Глаголска именка образувана со -mA со именски збор во датив (Yönelme durumunda olan isim unsuru ve -mA ekini alan isim-fiil)	Глаголска именка образувана со -mA со именски збор во локатив (Bulunma durumunda olan isim unsuru ve -mA ekini alan isim-fiil)
doğaya / bak-ma гледање во природа	akrabada / kal-ma престојување кај роднина
sergiye / git-me одење на изложба	köyde yaşa-ma живеење на село
Глаголска именка образувана со -mA со именски збор во аблатив (Ayrılma durumunda olan isim unsuru ve -mA ekini alan isim-fiil)	
okuldan / gel-me доаѓање од училиште	
fırsattan yararlan-ma ползување од можноста	
Синтагма со глаголска именка образувана со -Iş -Iş Ekini Alan İsim-fiil Grubu	
Глаголска именка образувана со -Iş со именски збор во номинатив (Yalın durumunda olan isim unsuru ve -Iş ekini alan isim-fiil)	Глаголска именка образувана со -Iş со именски збор во акузатив (Belirtme durumunda olan isim unsuru ve -Iş ekini alan isim-fiil)
hızlı / oku-(y)uş брзо читање	onun geleceğini / kurtar-ış спасување на неговата иднината
iyi / söyle-(y)iş добро зборување	bilgiyi / kullan-ış употребување на знаењето

Глаголска именка образувана со -Iş со именски збор во датив (Yönelme durumunda olan isim unsuru ve -Iş ekini alan isim-fiil)	Глаголска именка образувана со -Iş со именски збор во локатив (Bulunma durumunda olan isim unsuru ve -Iş ekini alan isim-fiil)
köye / dön-üş враќање на село	parkta / gez-iş шетање во парк
geleceğe / bak-iş гледање кон иднината	sandalyede / otur-uş седење на столица
Глаголска именка образувана со -Iş со именски збор во аблатив (Ayrılmaya durumunda olan isim unsuru ve -Iş ekini alan isim-fiil)	
okuldan / çık-iş излегување од училиште	
sorumluluktan / kaç-iş бегање од одговорност	

4. Заклучок

Синтагмата со глаголска именка (isim-fiil grubu) е често употребувана синтаagma во турскиот јазик. Оваа синтаagma се состои од именски збор и од глаголска именка (инфинитив) образувана со наставките -mAk, -mA, -Iş. Именскиот збор во синтагмата со глаголска именка се наоѓа во различни падежи (номинатив, акузатив, датив, локатив, аблатив).

Синтагмите со глаголска именка образувани со -mAk, -mA, -Iş што содржи именски збор во номинатив во македонскиот јазик, главно, се предава со *директнозависна именска група* која ја содржи глаголската именка образувана со -ње. Пр. Çocuk *masal dinlemeyi* seviyor. Çocuk ne seviyor? Masal dinlemeyi. / Детето обожува слушање приказна. Детето што обожува? Слушање приказна. Од структурен аспект директнозависната именска група во македонскиот јазик се карактеризира со отсуство на конкретен показател на зависноста – предлог.

Синтагмите со глаголска именка образувани со -mAk, -mA, -Iş што содржат именски збор во акузатив, датив, локатив и аблатив во македонскиот јазик главно се предаваат со *општозависна именска група* и со *именска група зависна од име* кои содржат глаголска именка образувана со -ње. Пр. Arabayı sürmek maceradır. Ne maceradır? Arabayı sürmek. / Возењето на автомобилот е авантура. Што е авантура? Возењето на автомобилот. // Doğaya bakma dinlendiriyor. Ne dinlendiriyor? Doğaya bakma. / Гледањето во природа одмора. Што одмора? Гледањето во природа. // Köyde yaşama sağlıklıdır. Ne sağlıklıdır? Köyde yaşama. / Здраво е живеењето на село. Што е здраво? Живеењето на село. // Sorumluluktan kaçış iyi değil. Ne iyi değil? Sorumluluktan kaçış. / Не е добро бегањето од одговорност. Што не е здраво? Бегањето од одговорност. Од формален аспект во овие именски групи се јавуваат сите предлози во македонскиот јазик како конкретен показател на зависноста.

При писменото преведување од турски на македонски јазик, преведувачот прво ги преведува глаголските именки од синтагмите со глаголска именка, потоа целата синтагма со глаголска именка, а на крај реченицата. Затоа, многу е корисно преведувачот да ја познава структурата на синтагмите со глаголска именка во турскиот јазик, нивните специфичности и начини на предавање во македонскиот јазик. За таа цел во трудот приложивме најчести решенија за предавање на синтагмите со глаголска именка.

Şiir okumak gönlü zenginleştirir.	<i>Читањето поезија ја богати душата.</i>
Gerçeği söylemek bazen kolay değil.	Некогаш не е лесно <i>кажување на вистината.</i>
İyi fırsatı kaçıрма şanssızlıktır.	<i>Испуштањето на добра можност е несреќа.</i>
<i>Tatile gitmek</i> her çocuğun rüyasıdır.	<i>Одењето на одмор е сон на секое дете.</i>
İnsanlara inanma iyimserlerin özelliğidir.	<i>Верувањето во луѓето е карактеристика на оптимистите.</i>
Parkta koşma çok sağlıklıdır.	<i>Трчањето во парк е многу здраво.</i>
İstanbul'da yaşama harikadır.	<i>Живеењето во Истанбул е прекрасно.</i>
Kötü alışkanlıklardan kurtulma savaştır.	Борба е <i>спасувањето од лоши навики.</i>
İzmir'den geliş uzun sürdü.	<i>Доаѓањето од Измир долго траеше.</i>

Користена литература

- [1] Aktan, Bilâl (2009). *Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- [2] Ahmed, Oktay (2021). *Türkçede Kelime Grupları: Teori ve Analiz*. Üsküp: Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi.
- [3] Doğan, Enfel (2012). *Türkçe Cümle Bilgisi I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- [4] Karahan, Leylâ (2019). *Türkçede Söz Dizimi*. Ankara: Akçağ.
- [5] Özkan, Mustafa. Pilancı Hülya (2012). *Türkçe Cümle Bilgisi. I-II*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- [6] Özkan, Mustafa. Sevinçli, Veysi (2012). *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*. İstanbul: Akademik Kitaplar.
- [7] Yelten, Muhammet. Açıköz, Halil (2008). *Kelime Grupları*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- [8] Yazım Kılavuzu (2012). Ankara: Türk Dil Kurumu.

*

- [9] Минова-Ѓуркова, Лилјана (2000). *Синтакса на македонскиот стандарден јазик*. Скопје: МАГОР.
- [10] *Правопис на македонскиот јазик* (2017). Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ - Скопје.
- [11] Саздов, Симон (2008). *Современ македонски јазик 3*. Скопје: Табернакул.

Marija Leontik
Goce Delcev University, Stip

**Word Groups with an Infinitive in Turkish Language and their Equivalence
in Macedonian Language**

Abstract: A word group with a infinitive (isim-fiil grubu) is formed from a noun word and from an infinitive. For example: mektup yazmak / writing letter. This paper analyses the word group with an infinitive in Turkish language and their equivalence in Macedonian language.

Keywords: *word group; infinitive; Turkish language; Macedonian language.*

ГОД. VII
БР. 14

ПАЛИМПСЕСТ

PALIMPSEST

VOL. VII
NO 14